

Υγεία

Ο σχεδιασμός των προϊόντων
και η ασφάλεια στην εργασία
σελ. 2

Περιβάλλον

Περιβάλλον, ποιότητα ζωής
και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
σελ. 3

ΔΡΑΣΗ

για **ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΪΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 58 • 5ος ΧΡΟΝΟΣ • ΜΑΡΤΙΟΣ 1997

ΝΑΥΠΗΓΟΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ 1997

Παρέα με το Θάνατο

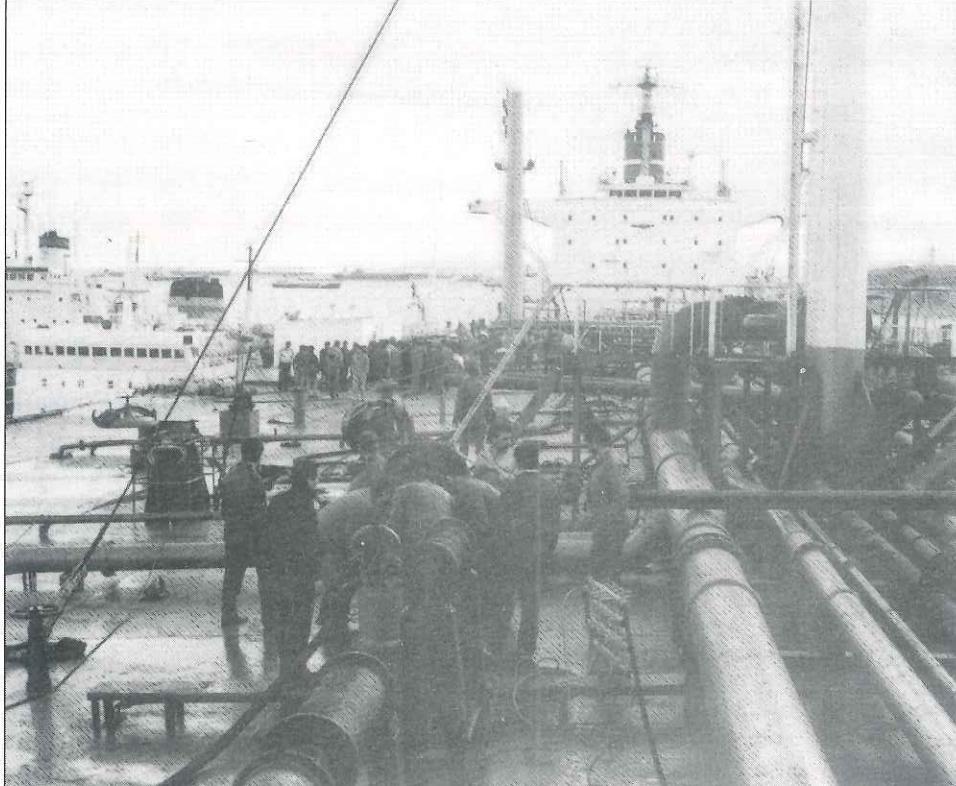
Το 1991
οι νεκροί ή-
σαν εππά.

Στις αρ-
χές του
1992 δύο,
πρόσφατα
ακόμη ένας
και η απα-
ρίθμηση
δεν έχει τέ-
λος.

Και δεν
είναι μόνο
οι νεκροί.
Υπάρχουν
γύρω
στους 60
ανάπτηρους
με ποσο-
στά αναπη-
ρίας πάνω
από 67%
και δεκά-
δες άλλοι με ελαφρό-
τερους τραυματι-
σμούς, οι οποίοι δεν
έχουν καταγραφεί.

Ως πότε θα συνεχίζε-
ται ο μακάβριος απο-
λογισμός;

Θα ήταν εξαιρετικά
χρήσιμο να μάθουμε τί¹
μέτρα θα πάρει επιτέ-
λους η Πολιτεία για να

σταματήσουν οι αν-
θρωποθυσίες στο
Μολώχ της Ζώνης. Ως
πότε θα εξαντλείται το
ενδιαφέρον της στα
συλληπητήρια προ-
τους συγγενείς των θυ-
μάτων;

Η εργοδοσία ασύδο-
τη ως συνήθως δεν
πτοείται και εξακολου-

θεί να περιφρονεί κάθε
έννοια ασφάλειας για
τους εργαζόμενους.

Η ανεργία αποτελεί
και αυτή ένα αποτελε-
σματικό μέσο εκβια-
σμού της εργοδοσίας
για να μην υπάρχουν
απαιτήσεις για Υγιεινή
και Ασφάλεια που θεω-
ρείται πολυτέλεια.

Όμως υπάρχουν
νόμοι, γρα-
φές, θε-
σμοί που
επιτέλους
πρέπει να
λειτουργή-
σουν σ' αυ-
τή τη χώρα.

Είναι γνωστοί σε
όλους τους
εμπλεκόμε-
νους και το
μόνο που
μένει είναι
να εφαρμο-
σθούν.
Όμως με
ποιούς μη-
χανισμούς
ελέγχου;
Κατά και-
ριούς εξαγγέλονται
προγράμματα ανάπτυ-
ξης και βελτίωσης των
συνθηκών λειτουργίας
της Ζώνης. Θα γίνει
τελικά κάτι από αυτά;

Αναρωτιόμαστε αν η
Υγιεινή και Ασφάλεια
της Εργασίας μπορεί
κάποτε να αποτελέσει
προτεραιότητα για
τους αρμόδιους.

Πρόγραμμα Αγωγής Καταναλωτή

Πιλοτικό Πρόγραμμα για την εισαγωνή του μαθήματος «Αγωγή Καταναλωτή» ξεκίνησε φέτος σε 65 Δημοτικά και Γυμνάσια της χώρας μας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση ΧΙV-Προστασίας Καταναλωτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το υπουργείο Παιδείας.

Την υλοποίηση του Προγράμματος έχει αναλάβει η ΟΛΜΕ, με την υποστήριξη των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και του υπουργείου Ανάπτυξης (Τομέας Εμπορίου).

Μετά την επιλογή των σχολείων που ήδη συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, ορίσθηκαν οι εκπαιδευτικοί που θα συνεισφέρουν στην υλοποίησή του, πραγματοποιήθηκε το πρώτο σεμινάριο κατάρτισης και ενημέρωσής τους και ετοιμάσθηκε το ειδικό διδακτικό υλικό που θα χρησιμοποιήσουν.

Το εν λόγω Πρόγραμμα εφαρμόζεται για πρώτη φορά όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο σχεδιασμός προϊόντων και η ασφάλεια στην εργασία

Μια περισσότερο ολοκληρωμένη προσέγγιση της βελτίωσης του χώρου εργασίας και του εξωτερικού περιβάλλοντος θα μπορούσε να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και να βελτιώσει την ασφάλεια και την υγεία.

Η σχέση μεταξύ υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας από τη μία μεριά και από την άλλη το εξωτερικό περιβάλλον του αποτελεί αντικείμενο μελετών.

Μία εξ αυτών αναλύει νέα υλικά τα οποία επηρεάζουν τόσο το περιβάλλον εργασίας όσο και το εξωτερικό περιβάλλον.

Το Ίδρυμα του Δουβλίνου ανέπτυξε με βάση αυτή τη μελέτη ένα λογισμικό πακέτο Σχεδιασμός για την Υγεία.

Το πακέτο Σχεδιασμός για την Υγεία ασχολείται ειδικά με το σχεδιασμό προϊόντων, την κατασκευή και κατανάλωσή τους από την άποψη της υγείας και ασφάλειας και του γενικότερου περιβάλλοντος.

Υποστηρίζεται ο ολιστικός σχεδιασμός των προϊόντων, ο οποίος καλύπτει τους ζωτικούς κύκλους των υλικών, την υγεία των εργαζομένων και του καταναλωτή, τους ζωτικούς κύκλους του προϊόντος, την ποσοτική ανάλυση του ζωτικού κύκλου, τις πρωτοβουλίες πολιτικής και τον ολοκληρωτικό έλεγχο της ζωτικής αλυσίδας. Στο επίπεδο του στρατηγικού σχεδιασμού του προϊόντος, το πακέτο καλύπτει την διάρθρωση της ανακύκλωσης, τους κανονισμούς της επιστροφής του προϊόντος και την πρόβλεψη νομικών κινδύνων.

Επίσης καλύπτει περιβαλλοντολογικώς σωστές τεχνικές σχεδιασμού, όπως την κωδικοποίηση του υλικού, επιλογή βιώσιμων υλικών, ανθεκτικό σχεδιασμό, εναλλακτικές ενέργειες, και μεθόδους αποσύνδεσης για την επαναχρησιμοποίηση των τεμαχίων και την ανακύκλωση ανομοίων υλικών.

Το πρωτότυπο του λογισμικού του Ιδρύματος, είναι ένα πακέτο που επιτρέπει την ενεργή επέμβαση από το χρήστη και έχει τη δυνατότητα να βοηθήσει τους κινδύνους για το περιβάλλον και την υγεία στο επίπεδο του σχεδιασμού του προϊόντος. Λειτουργεί σε δύο επίπεδα: ένα γραφικό πολυγωνικό πρότυπο αναπτύσσεται από το χρήστη για να παρουσιάσει οπτικά το μέγιστο και ελάχιστο της περιβαλλοντικής επίδοσης.

Ο χρήστης μπορεί να επέμβει ενεργά με αυτό το πρότυπο και να ρυθμίσει τη μορφή

του από 0-100% σε σχέση με το περιβαλλοντικό φορτίο.

Η κεντρική ιδέα βασίζεται στην επιλογή θεμάτων που αφορούν στο περιβάλλον, στην ασφάλεια και στην υγεία.

Για κάθε θέμα υπάρχουν διάφορες επιλογές σχεδιασμού και η καθεμία καθορίζει τον περιβαλλοντικό βαθμό που πρέπει να επιτευχθεί.

Έχει γίνει αποδεκτό το ότι οι σχεδιαστές έχουν θεμελιώδη επιρροή στη περιβαλλοντική επίδραση των προϊόντων αλλά δεν είναι καλά εφοδιασμένοι για να αντιμετωπίσουν τα σχετικά θέματα.

Το νέο λογισμικό θα μπορέσει να βοηθήσει τους σχεδιαστές να ανταπεξέλθουν στις περιβαλλοντικές πλευρές της εργασίας τους καθώς και στις πλευρές της υγείας και ασφάλειας.

Όμως θα φανεί χρήσιμο και σε άλλες επαγγελματικές ομάδες που ασχολούνται με τη χάραξη πολιτικής, την επινόηση νομοθεσίας και κανονισμών και το συντονισμό συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Ένα σημαντικό ζήτημα που πρέπει να ληφθεί υπ' όψη είναι η ανάπτυξη ενός συστήματος που επιτρέπει στους χρήστες την οργάνωση και διαχείριση ενός τεράστιου πλούτου πληροφοριών πάνω στα θέματα περιβάλλοντος και ασφάλειας και υγείας. Το λογισμικό Σχεδιασμός για την Υγεία προβλέπεται να αποτελέσει μια ισχυρή μεσόφαση μεταξύ αυτών που παράγουν τις πληροφορίες και αυτών που χρειάζονται να τις χρησιμοποιήσουν για εκτιμήσεις πολλαπλών κριτηρίων. Θα βοηθήσει τους σχεδιαστές να διαλέξουν την περιβαλλοντικώς φιλικότερη επιλογή και το καλύτερο δυνατό προϊόν.

Το λογισμικό έχει υποβληθεί σε δοκιμές σε τέσσερα παράλληλα σεμινάρια στο Ίδρυμα. Δοκιμάσθηκε από ένα φάσμα πολυκλαδικών χρηστών, όπως βιομηχανικούς μηχανικούς, σχεδιαστές επίπλων, γραφικούς σχεδιαστές, σχεδιαστές εσωτερικού χώρου, πολεοδόμους και φορείς χαράξεως πολιτικής.

Η εκτίμηση αποδείχθηκε θετική και τα αποτελέσματα των δοκιμών χρησιμοποιούνται τώρα για την περαιτέρω βελτίωση του λογισμικού πριν την ευρεία διανομή του. ■

Ανακυκλώστε και τις μπαταρίες

Ιδιαίτερα επικίνδυνες τοξικές ουσίες που περιέχονται στις άχρηστες μπαταρίες, όπως ο μόλυβδος, ο υδράργυρος, το κάδμιο και το νικελίο, καταλήγουν στο περιβάλλον και από εκεί στο νερό, στα τρόφιμα και τελικά σ' εμάς τους ίδιους, προκαλώντας σοβαρές παθήσεις.

Κάθε χρόνο καταλήγουν στις χωματερές της χώρας μας:

- 1.000.000 μπαταρίες οχημάτων (κυρίως μολύβδου)
- 5.000.000 μπαταρίες σε σχήμα κουμπιού (που περιέχουν υδράργυρο)
- 100.000.000 μπαταρίες οικιακής χρήσης (ψευδαργύρου και αλκαλίκες)

Τί μπορούμε να κάνουμε;

- Να αγοράζουμε προϊόντα που λειτουργούν με μπαταρίες, μόνο αν δεν έχουμε εναλλακτική λύση.
- Να προτιμούμε τις επαναφορτιζόμενες μπαταρίες, τις οποίες δεν θα ξεχνάμε να δίνουμε για ανακύκλωση μετά το τέλος της χρήσης τους, γιατί περιέχουν κάδμιο.
- Να προτιμούμε από τις κοινές μπαταρίες αυτές που έχουν την ένδειξη «οικολογικές» γιατί περιέχουν 0,025% υδράργυρο αντί του 0,01-1% των κοινών.
- Να δίνουμε για ανακύκλωση όλες τις μπαταρίες που χρησιμοποιούμε στο σπίτι, στην εργασία μας, στο σχολείο.

Περιοδικό «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ»

Το περιβάλλον, η ποιότητα ζωής και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ)

1. Το πρόβλημα της καταστροφής του περιβάλλοντος και της υποβάθμισης της ποιότητας ζωής.

Στις μέρες μας οι λέξεις οικολογία, περιβάλλον και ποιότητα ζωής αποκούπον μια κρίσιμη σημασία. Και τούτο διότι σηματοδοτούν διεκδικήσεις, απαιτήσεις και ευαισθησίες που φιλοδοξούν να διαφοροποιήσουν ριζικά ή να ανατρέψουν μια αρνητική πραγματικότητα. Οι λέξεις αυτές με τους συνειρμούς τους μας οδηγούν σε κριτικές σκέψεις και σε έντονους προβληματισμούς για τις συσχετίσεις ανάμεσα στην ανάπτυξη, τη φύση, τον πολιτισμό και τον άνθρωπο, ανάμεσα στην οικολογία, την τεχνολογία και την κοινωνία. Κάθε μέρα γίνεται συνείδηση και κτήμα των ανθρώπων ότι κάθε ανάπτυξη δεν είναι συνώνυμη με την πρόοδο.

Η ανάπτυξη και η πρόοδος είναι συμβατές μόνο όταν διασφαλίζονται και ανανεώνονται τα φυσικά θεμέλια της ζωής, όταν το παρόν δεν υποθηκεύει το μέλλον. Όμως όταν η ανάπτυξη και η πρόοδος καθηλώνονται μόνο στην αναφορά και την προβολή των ποσοτικών μεγεθών τους, αυτή η ανάπτυξη και αυτή η πρόοδος συνυπάρχουν με την οικολογική καταστροφή, με το φαινόμενο του «θερμοκηπίου», με την κατάρρευση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, με την υποβάθμιση και την κρίση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων όπου γης.

Η φύση εκδικείται τον άθρωπο για την απλοστία, τη ματαιοδοξία και τις καταστροφικές του παρεμβάσεις στις ισορροπίες των οικοσυστημάτων. Το ζήτημα δεν αποτελεί στοιχείο μόνο της αγωνίας των ευαισθητοποιημένων οικολόγων, αλλά είναι και ο «άστρατος» εφιάλτης όλων των ανθρώπων.

2. Η αειφόρος (βιώσιμη) ανάπτυξη.

Ο κόσμος, ο Πλανήτης, η κοινωνία, έχουν ανάγκη από μια νέου τύπου ανάπτυξη η οποία πρέπει να ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να διακινεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανά-

γκες.

Η βιώσιμη ανάπτυξη υπαγορεύει νέα κοινωνικο-οικονομικά μοντέλα στην παραγωγή, τη διακίνηση και την κατανάλωση αγαθών, προϊόντων, υπηρεσιών και γνώσεων καθώς και πληροφοριών. Για το λόγο αυτό η συμβολή των ΜΜΕ στην διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης και συμπεριφοράς των πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο όπως άλλωστε και η οικουμενικότητα του προβλήματος επιτάσσει είναι ιδιαίτερα σημαντική.

3. Ο ρόλος των ΜΜΕ στη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης και συμπεριφοράς.

Σήμερα διανύουμε μία χρονική περίοδο διαδικτυοποιητικής έκρηξης όπου η φυσιογνωμία και η χρήση της οπτικοακουστικής επικοινωνίας μεταβάλλεται με γοργούς ρυθμούς. Η επιφροή των Ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας στο παγκόσμιο «κοινωνικό γίγνεσθαι» αυξάνεται σταθερά, μέσα από το συνεχώς διευρυνόμενο ρόλο τους. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της χρονικής περιόδου είναι η πολυπλοκοφροφηση, η οποία γίνεται καθοριστική για το μέλλον της Ανθρωπότητας.

Η τηλεόραση κατ' εξοχήν, αλλά και το ραδιόφωνο εξ' αιτίας των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων στο χώρο των επικοινωνιών (δορυφορική εκπομπή, ψηφιακή τεχνολογία, οπτικές ίνες κ.λπ.), εκτοπίζουν καθημερινά τις άλλες παραδοσιακές μορφές επικοινωνίας.

Αποτελούν ένα μηχανισμό διεθνοποίησης μηνυμάτων και πληροφοριών που προσεγγίζουν κάθε πολίτη, μικρό ή μεγάλο. Είναι γι' αυτό ένας ισχυρός ιδεολογικός μηχανισμός στα χέρια αυτών που τα κατέχουν, αφού μπορούν να διαμορφώνουν την κοινωνική συνείδηση ανάλογα με τη χρήση τους, μέσα και έξω από τα σύνορα κάθε χώρας. Οι εξελίξεις αυτές επιφέρεις ολοένα και περισσότερο τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ενημέρωση και η εξοικείωση σε θέματα περιβάλλοντος των παιδιών των νέων αλλά και των ενηλίκων με ιδιαίτερη έμφαση στους λιγότερο προνομιούχους, είναι αναγκαία για να διευρυνθεί η βάση, να φωτιστεί η κοινή γνώμη και να απαιτηθεί αίσθημα υπεύθυνης συμπεριφοράς από τα άτομα, τις επιχειρήσεις και τις κοινότητες για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης μπορούν να παίξουν πολύ σημαντικό αν όχι καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης ή αντιθέτως οικολογικής αδιαφορίας.

Και τούτο διότι τόσο τα ακουστικά ερεθίσματα του ραδιοφώνου, όσο και η μαγεία της εικόνας μπορούν να καλύψουν το εκπαιδευτικό κενό ή να συμπληρώσουν την εκπαίδευση εκεί όπου υπάρχει.

Για να γίνει όμως αυτό, είναι αναγκαία η συναποδοχή μιας δεοντολογίας. Γιατί η επιφροή που τα ΜΜΕ ασκούν στους ακροατές/ τηλεθεατές μπορεί να χρησιμοποιηθεί θετικά ή αρνητικά. Το σύνθησης είναι δυστυχώς τα οικολογικά ζητήματα να αποσιωπούνται, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι ακυρώνεται μια δυνατότητα επικοινωνίας, ενημέρωσης, επιμόρφωφασης και κοινωνικής συνεισφοράς.

Τα ΜΜΕ μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης, και πρέπει να βρεθεί τρόπος αυτό να γίνει πράξη. Έχουν τον τρόπο, λόγω της αμεσότητας αλλά και της ελκτικότητάς τους προς τον αποδέκτη των μηνυμάτων τους.

Το ζήτημα είναι αν η Πολιτεία είναι διατεθειμένη να θέσει ένα ελάχιστο ποιοτικό πλαίσιο προγραμμάτων για την οικολογία και το περιβάλλον που να αποτελούν μαθήματα συμπεριφοράς για κάτι που ενώ όλοι αποδέχονται ότι είναι μείζονος σημασίας, εν τούτοις στην πράξη το εγκαταλείπουν.

Τα συνδικάτα και οι κοινωνικοί φορείς διεκδικούν μία τέτοια συμβολή των ΜΜΕ στην διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης και συμπεριφοράς.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΆΛλα

**ER
CP
97**

Ευρωπαϊκή Στρογγυλή Τράπεζα για την Καθαρή παραγωγή
ΟΣΛΟ: 1-3 Νοεμβρίου 1997

Θέματα της στρογγυλής τράπεζας είναι:

- Πώς η βιομηχανική οικολογία θα εφαρμοσθεί για να ενισχύσει τους στόχους της καθαρής παραγωγής και πως θα ενσωματωθεί στις βιομηχανικές στρατηγικές της ανταγωνιστικότητας.
- Ποιοί οι κρίσιμοι παράγοντες για το πέρασμα στη βιώσιμη - καθαρή παραγωγή.
- Ποιά τα πλέον κατάλληλα εργαλεία προαγωγής και διευκόλυνσης εφαρμογής της καθαρής παραγωγής.
- Εμπειρίες από επιχειρήσεις
- Ανάγκες και συστάσεις για την βιομηχανική πρακτική.
- Εκτίμηση του περιβαλλοντικού κόστους. Εμπειρίες από την ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού κόστους στις επιχειρήσεις, οι ρόλος των Κυβερνήσεων, της βιομηχανίας και των χορηγούμενων φορέων.

Πληροφορίες:

National Institute of Technology • 24C, P.O.Box 2608, St. Hanshaugen • N-0131 OSLO, NORWAY
Internet: www.teknologisk.no/ercp.97

1η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Διαλόγου με θέμα:

«Επιστήμη για μια βιώσιμη κοινωνία»

26-29 Οκτωβρίου 1997 • Roskilde University, • Denmark

Πληροφορίες:

Birgitte Steen Hansen • Department of Environment Technology and Social Studies
P.O.Box 260 • DK-4000, Roskilde
Internet: www.teksam.ruc.dk/sustain/ • τηλ.: (+45) 46757781 • fax: (+45) 46754403

Υπεύθυνος Έκδοσης
Γρηγόρης Φελώνης

Πρόεδρος EKA

Την "ΔΡΑΣΗ"
επιμελούνται οι
υπεύθυνοι
των Τμημάτων
Περιβάλλοντος
Χριστίνα Θεοχάρη
Υγιεινής & Ασφάλειας
της Εργασίας

Χρήστος Χατζής

Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

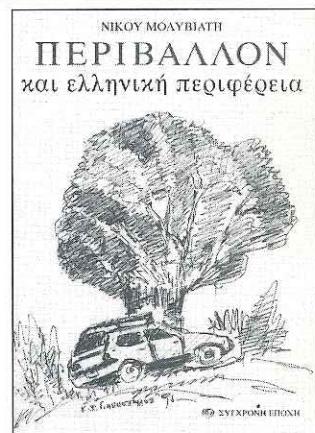
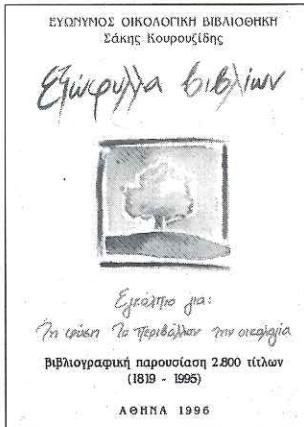
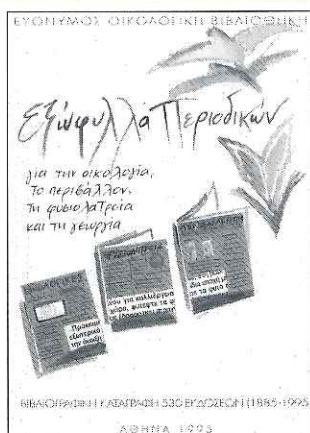
Διάθεση:

EKA, Γ' Σεπτεμβρίου 48B
104 33 ΑΘΗΝΑ

88 36 917, 88 41 818,
FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς
άδεια αναδημοσίευση ή
αναπαραγωγή μέρους
του φυλλαδίου, με μόνη
υποχρέωση την
αναφορά της πηγής.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΥΩΝΥΜΟΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

«Εξώφυλλα περιοδικών»

— Για την οικολογία, το περιβάλλον, τη φυσιολατρεία και τη γεωργία —

Αθήνα 1995

ΕΥΩΝΥΜΟΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

«Εξώφυλλα βιβλίων»

— Εγκόλπιο για τη φύση, το περιβάλλον, την οικολογία —

Σάκης Κουρουζίδης

Αθήνα 1996

ΝΙΚΟΥ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και ελληνική περιφέρεια

«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
και ελληνική περιφέρεια»

Νίκος Μολυβιάτης

Αθήνα 1996